

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/168/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112225704
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8112225704.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobkyne: Z. Y., N.. XX.X.XXXX, A. XXX XX R. XX, zastúpenej Róbertom Orosom, nar. 14.8.1981, Zvonárska 11, Košice, proti žalovaným: Xa. W. B., N.. XX.X.XXXX, R. XXX, Xb. Š. B., N.. XX.X.XXXX, R. XXX, Xc. J.. P. X., N.. XX.XX.XXXX, W. S. X, M. Š. - K. P. X. Ľ. L. B., N.. XX.X.XXXX, R. XXX, zastúpeným JUDr. Ivanom Jurčišinom, advokátom, Vozárova 5, 040 17 Košice, o vydanie daru, takto

rozhodol:

Žalobu zamieťa .

Náhradu trov konania stranám nepriznáva .

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenu súdu 20.8.2012 sa žalobkyňa domáhala, aby súd rozhodol o povinnosti žalovaných „spoločne a nerozdielne vydať“ žalobkyňi „nehnutelnosti vedené ako parcela registra „E. Č.. XXX/X orná pôda o výmere 842 m2 na R. XXX pre k.ú. R., W. „. Č.. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 100 m2 s príslušenstvom s domom s.č. domu XXX N. R. Č.. XXX V. W. K..Ú.. R., všetko vo výške 1 nehnuteľností, a finančnú náhradu za dar, ktorý nemožno vrátiť, nakoľko bol prevedený na tretiu osobu, a to vo výške 7.050,- Eur“, a nahradiť jej trovy konania.

2. Žalobu odôvodnila tým, že darovacou zmluvou zo dňa 24.10.1996 previedla svoj spoluvlastnícky podiel vo výške 1 k nehnuteľnosti, ktorá bola vedená ako parcela „E. Č.. XXX - orná pôda o výmere 2.154 m2 na liste vlastníctva Č.. XXX v katastrálnom území R., na žalovaných (pozn. súdu: na žalovaného v 1. rade, po ktorom súd neskôr po jeho smrti počas konania následne pokračoval so žalovanými 1.a - 1.c ako jeho právnymi nástupcami, a na žalovanú v 2. rade). Vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. M. XXXX/XX. Ďalšou darovacou zmluvou zo dňa 25.6.1997 previedla svoj spoluvlastnícky podiel vo výške 1 k nehnuteľnosti, ktorá bola vedená ako parcela „E. Č.. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 100 m2 na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území R., na žalovaných s tým, že vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. M. XXXX/XX, a neoddeliteľnou súčasťou tejto parcely je aj rodinný dom, ktorého podielovou spoluvlastníčkou v 1 je taktiež, nakoľko bol súčasťou parcely, ktorého podiel bol predmetom darovania. V žalobe uviedla, že účastníci tohto konania ostali podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré sú vedené na LV č. XXX pre k.ú R. ako parcela registra „E. Č.. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 860 m2, a parcela registra „E. Č.. XXX - záhrady o výmere 137 m2, a že žalovaní (pozn. súdu: v tom čase v 1. a 2. rade) ako obdarovaní však bránia žalobkyňi, ako daryni a jej deťom, v riadnom užívaní nehnuteľností.

3. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaný v 1. rade niekoľkokrát fyzicky napadol žalobkyňu (pozn. súdu: bez bližšej špecifikácie spôsobu a času tohto napadnutia), nakoľko chcela riadne užívať parcelu č. XXX/ X P. XXX, a že synovi žalobkyne T. bránili vo vstupe na vyššie citovaný pozemok a zavolali naňho

políciu (pozn. súdu: bez vymedzenia ktorý zo žalovaných mu mal brániť a v čom toto bránenie vo vstupe malo presne spočívať), hoci ich upozornil, že je tam s geodetom za účelom vymerania parcely pre rozdelenie spoluvlastníctva. Podľa žalobkyne jej dcéra P. ohrozila žalovaná v 2. rade na jej zdraví tým, že ju bezdôvodne pred tretími osobami obvinila zo zabitia sestry žalobkyne a to tým, že žalovaná v 1. rade vraj musela zahladzovať stopy v pitevni. Žalobkyňa ďalej uviedla, že časť nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve žalovaní ohradili, čím neustále vyvolávajú roztržky o spôsobe užívania parcely, odvolávajú sa na vydržanie časti spoluvlastníckeho podielu. Žalovaní nerešpektujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o užívaní nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve, nakoľko tým rozumejú užívané parcely len vo výške spoluvlastníckeho podielu. Tieto nezhody spôsobujú tú skutočnosť, že spoločné užívanie parciel už medzi účastníkmi konania nie je pre správanie sa žalovaných možné, čo žalobkyňa považuje za hrubé porušovanie dobrých mravov voči jej osobe, ako darkyni, ako aj voči jej rodinným príslušníkom. Z vyššie uvedených dôvodov preto požiadala listom z 1.6.2012 o vrátenie daru, t.j. aby vydali dar, ktorý od nej obdržali vyššie uvedenými darovacími zmluvami, a to v lehote do 7 dní od obdržania výzvy. Predmetný list žalovaní prevzali 5.6.2012.

4. Žalobkyňa uzavrela, že na tento návrh reagovali žalovaní listom prostredníctvom právneho zástupcu s tým, že ich správanie sa nie je v rozpore s dobrými mravmi a nie sú tu splnené podmienky pre vrátenie daru. Podľa nej (žalobkyne) dňom prevzatia výzvy však žalovaní prestali byť vlastníkmí darovaných nehnuteľností (pozn. súdu: darovaný bol pritom iba podiel). Žalobkyňa tvrdila, že žalovaní ako obdarovaní sa ku žalobkyne a členom jej rodiny správajú nepretržite tak, že tým hrubo narušujú dobré mravy. Sú tu preto podľa nej splnené podmienky pre vydanie daru. Žalobkyňa k tomu ďalej poukázala na to, že (pôvodná) parcela „E. Č.. XXX orná pôda o výmere 2.154 m² je vedená ako parcela č. XXX/X orná pôda o výmere 842 m² a parcela č. XXX/X orná pôda o výmere 1.312 m² na LV č. XXX pre k.ú R. v prospech syna žalovaných (teda že bola rozdelená), z týchto parciel bola darovaná 1, čomu zodpovedá výmera v 1, t.j. 1.077 m², a že možno teda vrátiť len celú parc. Č.. XXX/X o výmere 842 m² a náhrada za rozdiel 235 m² (1.077 - 842 = 235 m²) činí pri cene 30,- Eur za m² sumu 7.050,- Eur.

5. Žalovaní (žalovaná v 2. rade a pôvodný žalovaný v 1. rade) vo svojom písomnom vyjadrení so žalobou nesúhlasili. Tvrdenia o fyzickom napádaní žalobkyne zo strany žalovaného v 1. rade označili za nepravdivé s tým, že už aj v minulosti žalobkyňa obvinila žalovaného v 1. rade z fyzického napadnutia a táto vec bola prejednaná na Odbore všeobecnej vnútornej správy Obvodného úradu v Prešove v roku 2006 ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) priestupkového zákona a správny orgán rozhodol tak, že konanie zastavil z dôvodu, že spáchanie skutku nebolo obvinenému preukázané. Žalovaní doplnili, že odvolací orgán rozhodnutie prvostupňového orgánu potvrdil, a konštatoval tak podľa nich de facto nevinu obvineného Š. B.. Taktiež podľa nich sa nezakladajú na pravde tvrdenia žalobkyne o tom, že žalovaní jej resp. jej deťom bránia pri výkone spoluvlastníckych práv k nehnuteľnostiam zapísaným na R. Č.. XXX, K.. Ú.. R.. Uviedli, že tak ako sa uvádza v ich liste označenom ako odpoveď na výzvu na vrátenie daru zo dňa 13.6.2012, je to práve žalobkyňa, ktorá nerešpektuje spoluvlastnícke práva žalovaných, keď bez ich súhlasu vykonáva na rodinnom dome súp. č. XX zapísanom na R. Č.. XXX, K.. Ú.. R. rozsiahle stavebné práce, a navyiac odporkyňa prenechala 1 rodinného domu v podielovom spoluvlastníctve do užívania tretím osobám, a to bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov - žalovaných v 1. a 2. rade (s tým, že tieto osoby neudržiavajú poriadok, rušia nočný klud, neplatia nájomné, a z dôvodu neoprávneného odberu elektriny bolo podané trestné oznámenie na políciu).

6. Žalovaní ďalej uviedli, že sa ku žalobkyne správali vždy korektne, poskytli žalobkyne maximálnu pomoc vo všetkých smeroch po tom, čo na rodinnom dome B.. Č.. XX vznikol požiar, následkom čoho sa stal neobývatelným a žalobkyňa spolu s rodinou bola nútená sa vystáhnovať. Vyslovili názor, že v danom prípade nie sú splnené podmienky uvedené v zákone na vrátenie daru, a že zo strany žalobkyne ide o vykonštruovanú situáciu, ktorá mala navodiť dojem, že zo strany žalovaných ide o také hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré by zakladalo dôvod na vrátenie darov. Tvrdili, že nezadali žiaden dôvod k tomu, aby sa zhoršili vzťahy medzi nimi a žalobkyňou. Práve naopak, syn žalobkyne sa podľa nich opakovane hrubo správa voči žalovaným v 1. a 2. rade, vyhráňa sa im likvidáciou a fyzicky ich napáda s tým, že syn žalobkyne bol v tejto súvislosti aj trestne stíhaný a bolo mu vznesené obvinenie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že dňa 31.7.2005 v čase okolo 18:45 v obci R., Y.. W. vo dvore rodinného domu Č.. XXX bezdôvodne fyzicky napadol Š. B., N.. X.X.XXXX (pozn. súdu: žalovaného v 1. rade) tým spôsobom, že ho udrel pästou do tváre, oblasti nosa, dôsledkom čoho poškodený spadol na zem, čím mu spôsobil zranenia a

to pomliaždenie s krvnou podliatinou ľavého ramena, odreninu pravej prednej plochy hrudníka s dobou liečenia od 31.7.2005 do 10.8.2005. Poukázali na to, že prokurátorka Okresnej prokuratúry v Prešove po tom, čo sa obvinený T. Y. k spáchaniu skutku priznal a podrobne ho popísal, rozhodla vo veci tak, že trestné stíhanie voči obvinenému T. Y. podľa § 216 ods. 1 Tr. poriadku podmiennečne zastavila a určila mu skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Vyslovili názor, že sa nijakým spôsobom nedopustili hrubého porušenia dobrých mravov voči žalobkyni a jej rodine, sú len obeťami agresivity syna žalobkyne, ktorý ich fyzicky aj psychicky ohrozuje na zdraví, a nemajú inú zákonnú možnosť ako sa brániť, len formou podania trestného oznámenia na policajný orgán.

7. Žalovaní vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe tiež uviedli, že nie je jasné z akého dôvodu sa žalobkyňa domáha vydania 1 rodinného domu súp. č. XXX situovaného na parcele C K. Č.. XXX/X o výmere 100m², keďže tento rodinný dom resp. spoluvlastnícky podiel na ňom nebol predmetom darovania s tým, že predmetom darovania bol len spoluvlastnícky podiel k 1 pozemku parcela E. K. Č.. XXX/X o výmere 100 m², k čomu poukázali na to, že v darovacej zmluve zo dňa 25.6.1997 je uvedené: „Darujúca svoj podiel na vytvorenej parcele XXX/X, zastavaná plocha 100 m², teda 50 m², daruje spoluvlastníkovom - bratovi Š. P. Q. V. L. B., T.. R.. Obdarovaní dar s vďakou prijímajú ako 50 m² stavebného pozemku bez nadstavby na tomto pozemku.“ Žalovaní dodali, že žalobkyňa nikdy nebola podielovou spoluvlastníčkou rodinného domu B.. Č.. XXX, a že tento dom si svojpomocne postavili žalovaní v 1. a 2. rade, a že (oni) boli a sú jeho spoluvlastníkmi so spoluvlastníckym podielom vo veľkosti 1/1.

8. Na pojednávaní 26.11.2012 strana žalobkyne (na výzvu súdu, aby bližšie špecifikovala akých konaní v rozpore s dobrými mravmi a kedy sa dopustili žalovaní voči žalobkyni) doplnila, že v apríli 2012 žalovaná v 2. rade ohrozila dcéru žalobkyne P. tým, že ju bezdôvodne pred tretími osobami obvinila zo zabitia sestry žalobkyne. V lete 2012 došlo k tomu, že syn žalobkyne, T., doviezol geodeta a žalovaný zavolať políciu s tým, že geodet nemá čo hľadať na parcele. Žalovaný v 1. rade fyzicky napádal žalobkyňu, pričom došlo k jednému veľkému útoku v roku 2005 a následne, až do apríla 2009, ju napadol zakaždým keď sa stretli, buď do nej sotil, potiahol ju za vlasy a povedal jej, že tam nemá čo robiť.

9. Ďalej strana žalobkyne na pojednávaní doplnila, že žalovaní bránili žalobkyni v užívaní nehnuteľností tým, že jej nedali súhlas na opravu strechy, písomne oznámili starostovi, že súhlas nedávajú. Následne toto rozhodnutie zobrali späť. Taktiež v súvislosti so snahou žalobkyne zaviesť elektrinu do tohto domu nedali ako podieloví spoluvlastníci súhlas na zavedenie elektriny do domu. Bránili jej v užívaní R. tým, že pozemok oplotili, pričom žalobkyňa sa musí pri prechádzaní oplotenia zohýnať, a tak sa ťažšie dostáva K. R.. Neumožňujú jej užívať iné nehnuteľnosti, ktoré majú účastníci konania v podielovom spoluvlastníctve. Jedná sa o dve parcely, ktoré tvoria záhradu k tomuto domu. Žalovaní údajne žalobkyni neumožňujú sadiť si tam ani zberať akékoľvek plodiny a to tým, že žalobkyňa, keď mala pripravenú pôdu na sadenie zemiakov, žalovaní prišli, pôdu zvalcovali, takže sa tam zemiaky nedali sadiť (Samotná žalobkyňa to neskôr na pojednávaní vysvetlila tak, že je pravda, že žalovaný jej pooral záhradu, ale jeho syn ju potom zvalcoval, a takto jej to robili každý rok. Týmto spôsobom jej neumožňovali užívať záhradu). Uviedla, že účastníci konania už navzájom nedokážu spolu normálne komunikovať. Vulgárne si nadávajú. (pozn. súdu: žiadne z týchto vytykaných konaní pritom nebolo uvedené v dôvodoch žaloby o vydanie nehnuteľností, a ani medzi dôvodmi vo výzve na vrátenie daru zo dňa 1.6.2012, hoci „obsahom žiadosti na vrátenie daru musí byť dôvod jeho vrátenia“ a „dôvody na vrátenie môže darca úspešne meniť (za predpokladu doručenia tejto zmeny), iba do uplynutia premlčacej doby“ (bližšie in: Krajčo, J., Občiansky zákonník pre prax Komentár. Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP. Bratislava: EUROUNION, 2015, s. 2758, viď aj bod 28. tohto odôvodnenia).

10. Žalovaná strana na pojednávaní vo vzťahu k tvrdeniu, že žalovaná v 2. rade mala obviňovať dcéru žalobkyne P. zo zabitia sestry žalobkyne uviedla, že udalosti sa stali inak ako ich opisuje žalobkyňa, a v žiadnom prípade sa nestalo to, že žalovaná v 2. rade ohrozila dcéru žalobkyne P. tým, že ju obvinila zo zabitia sestry žalobkyne. Vo vzťahu k udalosti so synom žalobkyne T. a geodetom strana žalovaných uviedla, že došlo k tomu, že syn žalobkyne T. najskôr slovom a potom aj fyzicky telom útočil na žalovaného v 1. rade a jeho syna. Žalovaná v 2. rade na pojednávaní tiež uviedla (č.l. 42), že žalobkyňa má prístup na záhradu a nikto jej nebránil, aby záhradu užívala. Aj keď manžel pre ňu pooral pôdu, tak na nej vyrástla tráva, pretože ju žalobkyňa neobrábala, a že syn ani nemá žiaden valec, aby povalcoval túto pôdu. Čo sa týka neudelenia súhlasu na prestavbu prerobenia strechy a zavedenie elektriny vysvetlila to tak, že údajne vôbec nevedeli čo sa robí, či žalobkyňa má vôbec povolenie na prerábanie tohto domu, aby

potom ich niekto nebral na zodpovednosť, keby sa tieto veci urobili. Žalovaná v 2. rade tiež uviedla, že žalobkyňa „brala elektrinu na čierno“ a im prišla z elektrárni výzva, že sa majú podieľať na platení toho, a aj z toho dôvodu sa báli, aby nemuseli potom platiť elektrinu, ktorá sa bude odoberať. Mali pre žalobkyňu údajne taký návrh, že jej tento starý dom, resp. polovicu, ktorú majú, darujú aj s polovicou dvora, ale ona s tým nesúhlasila s tým, že je to všetko jej. V novembri 1995, 29.-teho, dali žalobkyni peniaze na zaplatenie nedoplatku za byt 36.000,- Sk. Peniaze jej dali preto, lebo vedeli, že so žalobkyňou budú problémy, pokiaľ by prišla bývať do R.. Z lekárskeho správ, ktoré predložila žalobkyňa súdu vyplýva, že u žalobkyne je prítomný dlhoročný nadmerný konzum etylu a žiada sa protialkoholické liečenie. Na ďalšom pojednávaní dňa 28.1.2013 žalovaní v 1.a rade (s ktorým súd pokračoval v konaní ako s právnym nástupcom - dedičom pôvodného žalovaného v 1. rade) vo vzťahu k rôznym obmedzovaniam okrem iného uviedol, že žalobkyňa, resp. nikto v tomto dome (v tom čase) už 8 rokov nebýval, takže o žiadnych obmedzovaniach podľa neho nemôže byť ani reči, a že nie je pravdou, že by on alebo niekto iný povalcoval žalobkyni pozemok, ktorý si ona poorala a že by jej nejakým spôsobom bránili v obrábaní tohto pozemku s tým, že (v tom čase) 8 alebo možnože 7 rokov, nesleduje to presne, tento pozemok nikto nevyužíval.

11. Žalobkyňa na pojednávaní 6.3.2013 po výsluchu žalovaného v 1.b rade (s ktorým súd taktiež pokračoval v konaní ako s právnym nástupcom - dedičom pôvodného žalovaného v 1. rade) uviedla, že ten ani o tom nevie, že v skutočnosti ona jeho rodičom darovala polovicu domu z toho dôvodu, že oni jej mali darovať polovicu z druhého domu s tým, že pokiaľ by jej žalovaní dali túto polovicu druhého domu, aby mala vlastníctvo celého domu, vec by bola vyriešená. Dodala, že k tejto dohode sa však žalovaný nemôže vyjadriť, pretože tá bola uzavretá s jeho otcom (pozn. súdu: podielové spoluvlastníctvo strán sporu k tomuto domu pritom takto bolo napokon aj vyporiadané, so stanovením výlučného vlastníctva žalobkyne k tomuto domu, v inom paralelnom konaní vedenom pod sp. zn. 17C/171/2012).

12. Písomným podaním zo dňa 16.7.2013 (označeným ako doplňujúce stanovisko) žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu uvádzala ďalšie dôvody žaloby spočívajúce najmä v (podľa nej) neoprávnenom užívaní ďalších spoločných nehnuteľností žalovanými (ktoré mali v podielovom spoluvlastníctve spolu s ňou) a zriadení stavieb na nich bez jej súhlasu v minulosti, ktoré považovala za konania v rozpore s dobrými mravmi. Po márných výzvach súdu zo dňa 31.7.2013 a 23.9.2013 (aby uviedla kedy došlo ku konaniam žalovaných v rozpore s dobrými mravmi uvedenými v tomto jej podaní), a neskôr aj po márnom uplynutí lehoty uloženej jej na pojednávaní 4.11.2013 na predloženie upraveného návrhu (kde mala zosumarizovať všetky konania v rozpore s dobrými mravmi s uvedením kedy k týmto konaniam malo dôjsť a kto sa ich dopustil), a po odročení ďalšieho pojednávania vtedajším zákonným sudcom v tejto veci dňa 28.1.2014 (za účelom jej opätovnej výzvy na doplnenie a upresnenie žaloby), žalobkyňa potom ešte dodatočne písomným podaním zo dňa 3.2.2014 ďalej spresňovala ďalšie rozširujúce dôvody pre ktoré sa domáha vrátenia daru. Dokonca ešte aj po zmene zákonného sudcu (z dôvodu zmeny v obsadení súdu) žalobkyňa na poslednom pojednávaní prostredníctvom nového splnomocneného zástupcu ďalej rozširovala ďalšie (dovtedy neuvedené) skutkové dôvody žaloby (tým, že, ohľadom domu žalovaných, „stavba nebola povolená, nebola kolaudovaná a bola postavená z jej finančných prostriedkov“). Súd však pripomína, že žaloba je vymedzená petitom a skutkovými dôvodmi v nej uvedenými, že zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 2 CSP), a že jej zmena (za predchádzajúcej aj súčasnej procesnej úpravy) bola a je možná iba zo súhlasom súdu (viď § 95 OSP i § 139 CSP). V danom prípade však súd, vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že výsledky doterajšieho konania a už vykonaného dokazovania by neumožňovali konať a rozhodnúť aj o týchto dodatočných dôvodoch, a vyžadovalo by si to (ďalšie) odročovanie pojednávania, pričom o veci sa má rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní (§ 157 ods. 1 a § 179 ods. 1 CSP), ako aj skutočnosť, že žalobkyňa mohla tieto prostriedky procesného útoku uplatniť už dávno a včas v žalobe samotnej, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (§ 153 ods. 1 CSP), túto zmenu žaloby (spočívajúcu v rozširovaní dôvodov na vrátenie daru) nepripustil (pričom vzhľadom na vznesenú námietku premlčania by tieto dôvody napokon aj tak ani neboli podstatné). O nepripustení zmeny žaloby súd rozhodol uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP a contrario), vyhláseným na poslednom pojednávaní za prítomnosti zástupcov oboch strán sporu, a vec následne posúdil v rozsahu dovtedy prejednanej žaloby.

13. Žalovaná strana na pojednávaní zhrnula svoje vyjadrenia a napokon vzniesla aj námietku premlčania ku skutočnostiam, ktorými strana žalobkyne svoju žalobu odôvodnila.

14. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania riadne a včas uplatnili, vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu a svedkov, ako aj predloženými listinnými dôkazmi, ktorých obsah na pojednávaní oboznámil alebo ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (a preto ich na pojednávaní osobitne nečítal, viď § 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov zistil tento podstatný skutkový stav:

15. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobkyňa v minulosti pôvodnému žalobcovi v 1. rade a žalovanej v 2. rade písomnými zmluvami zo dňa 24.10.1996 a 25.6.1997 darovala pozemky označené v žalobe. Počas konania taktiež vyšlo najavo (ako to uviedla strana žalobkyne - viď bod 9. tohto odôvodnenia), že strany už navzájom nedokážu spolu normálne komunikovať.

16. V konaní boli ďalej prezentované aj tvrdenia o fyzických útokoch na žalobkyňu zo strany pôvodného žalovaného v 1. rade, tieto tvrdenia však boli sporné, žalovaná strana ich v celom rozsahu poprela, a najmä v konaní vzniesla aj námietku premlčania, a keďže sa tieto útoky (ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktorými žalobkyňa svoju žalobu odôvodňovala) mali udiať naposledy v apríli 2009 (viď bod 8. tohto odôvodnenia), teda viac ako 3 roky pred podaním žaloby (20.8.2012) ako aj pred doručením listu žalobkyne so žiadosťou o vrátenie daru žalovaným (dňa 5.6.2012), súd sa nimi napokon z dôvodov premlčania práva na vrátenie daru na ich základe ani bližšie nezaoberal - keďže aj v prípade ak by boli preukázané, súd by na základe týchto dôvodov (vzhľadom na premlčanie práva na vrátenie daru a vznesenú námietku premlčania) žalobou uplatnené právo žalobkyne aj tak priznať nemohol (§ 100 ods. 1 OZ).

17. Aj ostatné skutočnosti, ktorými žalobkyňa odôvodňovala vydanie označených nehnuteľností, najmä skutkové tvrdenia o tom, že žalovaní synovi žalobkyne T. bránili vo vstupe na spoločný pozemok, a že dcéru žalobkyne P. ohrozila žalovaná v 2. rade na jej zdraví tým, že ju bezdôvodne pred tretími osobami obvinila za zabitia sestry žalobkyne (podľa jej trestného oznámenia pritom malo ísť o vyjadrenie žalovanej v 2. rade pri výmene názorov so synom žalobkyne o neurčitom okruhu osôb v množnom čísle: „Šak vy ste ju zabili ...“), boli medzi stranami sporné, a okrem toho že v konaní jednak neboli spoľahlivo preukázané, v súvislostiach tohto prípadu napokon neboli taktiež - z hľadiska ich hodnotenia (z pohľadu naplnenia znakov správania eventuálne hrubo porušujúceho dobré mravy), teda v zmysle naplnenia predpokladov (dôvodov) na vrátenie daru, ani úplne jednoznačné a dostatočné na to, aby súd žalobe vyhovel (aj keby preukázané boli), a to aj vzhľadom na vzájomné vzťahy medzi stranami a spôsob komunikácie medzi nimi.

18. Splnomocnený zástupca žalobkyne v súvislosti so žalobou a jej dôvodmi vo vzťahu k dokazovaniu síce na poslednom pojednávaní ešte navrhol (opätovný) výsluch svedkyne P. Y., táto však bola už predtým na pojednávaní dňa 27.5.2013 vypočutá (viď č.l. 127), zástupca žalobkyne neuviedol žiadne skutočnosti, ku ktorým sa ešte nevyjadrila, a ktoré by jej opätovným výsluchom mali byť preukázané (§ 197 ods. 2 CSP), a jej účasť a ani účasť žiadnych iných eventuality svedkov na pojednávaní nariadenom na prejedanie tejto veci v rozpore s ust. § 197 ods. 1 CSP ani nezabezpečil. Žalobkyňa pritom v tejto súvislosti pred pojednávaním (ani) nežiadala (zo žiadneho dôvodu, pre ktorý by prítomnosť svedkyne na pojednávaní nemohla zabezpečiť sama), aby túto svedkyňu predvolal súd. Súd preto pred pojednávaním prítomnosť tejto svedkyne nezabezpečoval (svedkyňu nepredvolával), jej nezabezpečením sa tak v zmysle ust. § 198 ods. 3 CSP nezaoberal, a jej výsluch na pojednávaní (nariadenom a oznámenom žalobkyne s dostatočným časovým predstihom pred ním) tak pre jej neprítomnosť, ako aj pre nedostatok vysvetlenia dôvodov jej opätovného výsluchu, nevykonal a ani vykonať nemohol.

19. V súvislosti s eventuálnymi úvahami o ďalšom zisťovaní skutkového stavu nad rámec stranami dodaných skutkových tvrdení na vyšetrovacom princípe (v rozpore so zásadou prejednacou), pre občasné zlé skúsenosti s právnym povedomím niektorých účastníkov súdnych konaní, súd už len pre úplnosť pripomína, že v konaní je viazaný žalobným návrhom a obranou, vrátane včas (v nich) uvedených tvrdení rozhodujúcich skutočností, ktoré ich vymedzujú, a dôkazov označených na ich preukázanie, a preto iný skutkový stav resp. okolnosti, než tie ktoré strany konania vymedzili včas (§ 153 a 154 CSP) uplatnenými prostriedkami procesného útoku a obrany, teda také ktoré žiadna zo strán určite a nezrozumiteľne netvrdila, predmetom konania a posudzovania (a teda ani zisťovania a dokazovania) neboli a ani byť nemohli (§ 216 ods. 1 CSP a § 185 ods. 2 CSP). To samozrejme platí aj na prípadné

ďalšie neprípustne oneskorené dodatočné dopĺňanie ďalších podstatných skutočností, resp. skutkových tvrdení (§ 153 ods. 1 v spojení s § 149 CSP), ktoré by v zmysle ust. § 140 ods. 2 CSP bolo zmenou žaloby, možnou len so súhlasom súdu a spravidla len vtedy, ak by sa tým doterajšie výsledky konania (§ 143 ods. 2 CSP) podstatne nezmenili (v odvolacom konaní dokonca absolútne neprípustnou, keďže podľa § 371 CSP meniť žalobu - ktorou je v zmysle ust. § 140 ods. 2 CSP i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe - v odvolacom konaní nemožno), a ani iné novoty (doposiaľ neuplatnené prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, okrem niektorých výnimiek), v odvolacom konaní prípustné nie sú (§ 366 CSP). Žalobkyňou tvrdený skutkový stav totiž nebol preukázaný ani po vykonaní všetkých ňou riadne a včas zabezpečených dôkazov. Strana žalobkyne pritom v tejto súvislosti, napriek tomu, že poukazovala aj na trestné oznámenie svojej dcéry P. Y. a úkony orgánov činných v trestnom konaní v tejto veci, napokon netvrdila a nepreukázala ani žiadne (právoplatné) rozhodnutie iných orgánov o tom, že by sa žalovaná v 2. rade svojím konaním, ktoré žalobkyňa opísala v žalobe, dopustila trestného činu voči nej.

20. Podľa § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

21. Podľa § 215 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

22. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

23. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

24. V danom prípade sa žalobkyňa (už pri formulácii žaloby a aj počas väčšiny konania zastúpená advokátom) domáhala, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovaných „spoločne a nerozdielne vydať“ žalobkyňu v žalobe označené nehnuteľnosti „vo výške 1“ nehnuteľností, a finančnú náhradu za dar, ktorý nemožno vrátiť, nakoľko bol prevedený na tretiu osobu, a to vo výške 7.050,- Eur. Splnenie tejto povinnosti pritom žalobkyňa odvodzuje od tvrdeného konania žalovaných ako obdarovaných k nej ako darkyni týchto nehnuteľností a k členom jej rodiny, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Táto žaloba, vymedzená dôvodmi v nej uvedenými, však dôvodná nie je.

Všeobecné východiská

25. Nevyhnutnými predpokladmi pre úspech žaloby o vrátenie daru (bez ohľadu na nižšie vysvetlené pochybnosti súdu o nevhodnosti už samotnej formulácie podanej žaloby, ktorú žalobkyňa zvolila ako procesný prostriedok na ochranu jej domnelých práv v tomto prípade - teda správnosti a procesnej prípustnosti jej žalobnej žiadosti - petitu) je totiž v zmysle ust. 630 OZ len také (preukázané) správanie obdarovaných k darcovi alebo členom jeho rodiny, ktoré je hrubým porušením dobrých mravov.

26. „Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu (teda) nie je akékoľvek nevhodné chovanie obdarovaného alebo prostý nevďak, ale také chovanie, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity, alebo porušovanie sústavné, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a pod. Musí ísť o také chovanie obdarovaného voči rodine darcu, ktoré možno objektívne s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam, za ktorých k nemu došlo, posúdiť ako hrubé porušenie mravných a etických noriem spoločnosti. Rozhodujúce je hľadisko objektívne, nie len subjektívne pocity darcu.“ (in: Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 1800). Podľa ustálenej súdnej praxe pritom zároveň platí, že „ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania sa iných osôb ako obdarovaného, hoci aj jemu blízkych. Od obdarovaného by nebolo možné spravodlivo požadovať, aby znášal sankciu za správanie sa iných osôb voči darcovi, za ktoré sám nezodpovedá“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo 103/2002), a že „nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. V takom prípade len všeobecne možno

konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie.“ (rozsudok NS SR, sp. zn. 5 Cdo 72/2008, a obdobne aj sp. zn. 2 Cdo 108/2007, pozri aj R 111/1998).

27. Objektívne posúdenie uplatnených dôvodov (vytýkaného správania) tak musí zohľadňovať aj okolnosti daného prípadu a tiež prihliadnuť aj na „konkrétne osobnosť dotknutej osoby (napr. vyhrážky a násilné správanie treba hodnotiť rozdielne, ak smerujú voči osamelej staršej chorej osobe ako rovnaké správanie adresované silnému zdravému mladému subjektu žijúcemu v podpore komunity, aj vzhľadom na vzájomné vzťahy, osobnosť, prostredie, životné osudy a pod.)“ (in: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 ? 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 2213). „Ak súd v spore o vrátenie daru (§ 630 Občianskeho zákonníka) v rámci hodnotenia dôkazov nezohľadní výsledky vykonaného dokazovania svedčiace aj proti žalobkyni (darkyni), jeho rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní.“ (R 111/1998).

28. „Z formálnoprávneho hľadiska, žiadosť o vrátenie daru, ako jednostranný adresný právny úkon majúci dôsledky odstúpenia od zmluvy, má doručením obdarovanému za následok zrušenie zmluvy od začiatku (§ 48 ods. 2 OZ). To platí aj vtedy, ak predmetom daru bola nehnuteľnosť, ktorej prevod podliehal zápisu v katastri nehnuteľností (K zápisu katastra v prípade vrátenia daru pozri rozhodnutie vo veci sp. zn. 21 Cdo 202/2013 21 Cdo 439/2014 NS ČR). Obsahom žiadosti na vrátenie daru musí byť dôvod jeho vrátenia. Máme za to, že absencia uvedenia dôvodu má za následok neurčitosť uplatnenia práva, a teda jeho absolútnu neplatnosť. K tomu iba dodávame, že uvedenie dôvodu je významné aj pre posúdenie včasnosti uplatnenia tohto práva. Uvedené právne dôsledky nastávajú ako dôsledok jednostranného právneho úkonu (požiadavky na vrátenie daru) bez zreteľa na to, či darca právo na vrátenie uplatnil na súde alebo nie. Rozhodujúce je iba to, či žiadosť o vrátenie daru doručil obdarovanému. V tejto súvislosti však treba poznamenať, že dôvody na vrátenie môže darca úspešne meniť (za predpokladu doručenia tejto zmeny), iba do uplynutia premĺčacej doby. Toto právo sa premĺčuje vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dome (§ 101 OZ)“ (Krajčo, J., Občiansky zákonník pre prax Komentár. Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESĽP. Bratislava: EUROUNION, 2015, s. 2758).

29. Malo by byť teda zrejmé, že „na platnosť právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru z hľadiska jeho určitosti je nevyhnutné, aby v ňom darca uviedol konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členom jeho rodiny. Len tak pri súčasnom splnení zákonných predpokladov podľa § 630 Obč. zák., nastanú zamýšľané právne účinky jednostranného hmotnoprávneho úkonu darcu, t.j. zrušenie darovacej zmluvy a obnovenie jeho vlastníctva ex nunc, t.j. okamihom, kedy jeho prejav vôle došiel obdarovanému. V prípade, že je tento právny úkon obsiahnutý v žalobe, nastávajú jeho účinky okamihom, keď bola žaloba doručená obdarovanému“ (rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1620/2001, publikovaný aj v súbore rozhodnutí NS ČR pod č. C 1598, a obdobne k rozhodným skutočnostiam pre vrátenie daru aj NS ČR sp. zn. 33 Odo 936/2006 a k významu určitosti uvedenia dôvodu vrátenia daru aj NS ČR sp. zn. 33 Cdo 3643/2012). „Darca uplatňuje právo na vrátenie daru jednostranným adresovaným právny úkonom (odvolaním darovania). Právo odvolať darovanie je majetkovým právom a premĺčuje sa vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe, ktorá plynie od okamihu naplnenie predpokladov stanovených v hypotéze § 630 OZ“ (in: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 ? 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 2213). „Premĺčacia doba pre uplatnenie práva na vrátenie daru začína bežať od okamihu, keď chovanie obdarovaného naplnilo znaky uvedené v § 630 obč. zák.“ (rozsudok NS ČR sp. zn. 32 Cdo 429/2003, publikovaný aj v súbore rozhodnutí NS ČR pod č. C 2865).

Právne posúdenie

30. V danom prípade ide nepochybne o spor súvisiaci s vrátením daru. Podanej žalobe, ktorou je súd viazaný (vrátane dôvodov v nej uvedených), vychádzajúc z hodnotenia dôvodov v nej uvedených (ktorými žalobca vymedzil predmet tohto konania) a výsledkov ich dokazovania /slúžiaceho výlučne na verifikáciu riadne a včas tvrdených skutočností, a nie na vyhľadávanie aj ďalších eventuálnych skutočností, ktoré nikto riadne netvrdil, keďže „Dokazovaním v sporovom konaní sa má preukázať to, čo strany tvrdili, a nie zisťovať to, čo strany netvrdili. Dokazovanie nemá slúžiť strane sporu na to, aby prostredníctvom neho zistila, či (náhodou) existujú skutočnosti v jej prospech (tzv. fishing expectations)“ in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný

sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 571/, však súd vyhovieť nemohol. V konaní totiž neboli žalobkyňou konkrétne a riadne tvrdené a preukázané žiadne také a natoľko vážne skutočnosti (o správaní obdarovaných voči nej), ktoré by odôvodňovali jej právo na vrátenie daru od žalovaných (resp., tak ako bolo uplatnené, rozhodnúť o splnení povinnosti „vydať“ jej podiel nehnuteľnosti - možné navyše od každého z nich nepochybne len v tom rozsahu, v ktorom mu bola nehnuteľnosť darovaná), ktoré by žalobkyňa zároveň voči nim aj riadne a včas uplatnila (pred uplynutím premlčacej doby).

31. Tvrdenia žalobkyne o fyzických a psychických útokoch na jej osobu zo strany obdarovaného - pôvodného žalovaného v 1. rade odôvodňujúce vrátenie daru totiž jednak v konaní preukázané neboli, a okrem toho žalovaná strana v konaní vzniesla aj námietku premlčania a tieto útoky sa podľa žalobkyne mali udiať viac ako 3 roky pred žiadosťou o vrátenie daru a podaním žaloby. Preto súd žalobkyni právo na vrátenie daru voči žalovanému v 1. rade (resp. jeho právnym nástupcom) pre tieto jeho údajné útoky na jej osobu /týkajúce sa okrem toho nanajvýš možnosti vrátenia aj tak výlučne iba časti nehnuteľnosti darovanej tomuto obdarovanému, teda žalovanému v 1. rade, a nie aj časti nehnuteľnosti darovanej žalovanej v 2. rade - keďže žalovaná v 2. rade by za správanie žalovaného v 1. rade aj tak nezodpovedala (viď rozsudok NS SR, sp. zn. 5 Cdo 103/2002 citovaný v bode 26. tohto odôvodnenia), a teda jej darovanú časť by tak žalobkyni, len z poukazu na správanie žalovaného v 1. rade, povinná vrátiť aj tak nebola/, vzhľadom na neunesenia dôkazného bremena vo vzťahu k týmto tvrdeniam, ako aj vzhľadom na jeho premlčanie a vznesenú námietku premlčania žalobkyni priznať nemohol.

32. Ani ostatné skutočnosti, ktorými žalobkyňa odôvodňovala vydanie označených nehnuteľností, teda skutkové tvrdenia o tom, že žalovaní synovia žalobkyne T. bránili vo vstupe na spoločný pozemok, a že dcéru žalobkyne P. ohrozila žalovaná v 2. rade na jej zdraví tým, že ju bezdôvodne pred tretími osobami obvinila za zabitia sestry žalobkyne (čo by sa - ohľadom vrátenia daru vzhľadom na údajné správanie žalovanej v 2. rade - aj tak mohlo obdobne týkať taktiež nanajvýš výlučne iba časti nehnuteľnosti darovanej žalovanej v 2. rade, keďže žalovaný v 1. rade by za jej správanie aj tak nezodpovedal), v konaní preukázané neboli. Žalovaná strana totiž tieto skutočnosti v celom rozsahu poprela, a išlo tak vlastne iba o tvrdenia žalobkyne (ktorá pri tom ani nebola) potvrdzované iba vyjadrením údajne poškodenej dcéry žalobkyne P. Y. a jej syna, a podpismi niektorých osôb pod spoločným prehlásením (ktoré pritom podľa pôvodnej výpovede P. Y., okrem iných ňou vymenovaných osôb, pri tom ani neboli), proti tvrdeniam žalovaných a ich svedkyne (tvrdenia proti tvrdeniam), ktoré tak dostatočne preukázané neboli.

33. Súd pritom pripomína, že preukázanie rozhodujúcich skutočností, ktorými je žaloba odôvodnená, bolo vecou žalujúcej strany. Teória procesného práva totiž podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jej úspech v spore, a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať.

34. „Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov.... Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. ... Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2012, sp. zn. 6 MCdo17/2010).

35. „Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že ho súd nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu (pozn. súdu: v

súčasnosti už len v zmysle ust. § 185 ods. 2 CSP), je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. februára 2010, sp. zn. 4 Cdo 13/2009).

36. Možno pritom zhrnúť, že bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania, a v priebehu sporu sa môže aj meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka pritom treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Nie je teda povinnosťou, a obvykle ani primeranou možnosťou strany preukázať neexistenciu skutočnosti, ktorú popiera. Už od čias rímskeho práva preto logicky platí všeobecná právna zásada, že dokazuje kto tvrdí, nie kto popiera (ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat - Paul. D 22, 3, 2). Napríklad od žalovaných nemožno požadovať, aby preukazovali, že sa ako obdarovaní voči žalobkyni alebo členom jej rodiny nesprávali tak, že tým hrubo porušovali dobré mravy. V takomto alebo podobnom prípade je na žalobkyni aby tvrdila a preukazovala rozhodujúce skutočnosti svedčiace o to, že sa tak stalo, a že to bolo natoľko hrubé a dosiahlo takú intenzitu, že jej z týchto dôvodov vzniklo právo žiadať vrátenie daru, a že ho aj riadne a včas uplatnila, teda že od konkrétneho obdarovaného (ktorý sa voči nej takéhoto správania dopustil) vrátenie darovanej veci (alebo jej podielu) na základe týchto dôvodov aj riadne a včas žiadala.

37. V zmysle ust. § 215 ods. 1 CSP súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu. „Vo všeobecnosti sa pritom uznáva, že pri zisťovaní pravdy nikdy nemožno dosiahnuť absolútnu či matematickú istotu. Tým skôr to platí pre poznávaciu činnosť sudcu, ktorý pomocou jednotlivých dôkazných prostriedkov rekonštruuje deje, ktoré prebehli v minulosti a bez jeho priamej účasti“ (Lavický, P., Dôkazné bremeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 30). Strany by si tak mali vždy, a to už aj pred súdnym sporom ale i počas neho, uvedomiť a vyhodnotiť, aká je ich dôkazná situácia, resp. čo zo svojich eventuálnych tvrdení a v akej miere reálne preukázať vedľa, keďže „súd nie je veštiareň“ (Rubeš, J., O niektorých etických zásadách každodennej práce sudcu a advokáta. In Právo a zákonnosť. 1991, č. 9/1991, s. 499), rozhoduje len na základe dodaných dôkazov, pričom aj v takom prípade má jeho zistenie iba pravdepodobnostnú povahu. Pokiaľ ide o mieru dôkazu (požadovanej pravdepodobnosti, resp. tzv. dôkazného štandardu), právna teória i prax pritom uznáva, že „tak ako nie je prijateľná (pozn. súdu: dosiahnuteľná) absolútna istota na strane jednej, nemožno sa pri plnom dôkaze uspokojiť ani s obyčajnou prevažujúcou pravdepodobnosťou na strane druhej (Lavický, P., tamtiež s 32). Súd má totiž rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), a teda nie na základe skutkového stavu, ktorý je iba o čosi pravdepodobnejší než jeho opak (okrem rýchleho a v spravidla len dočasného rozhodnutia o neodkladných opatreniach, kde sa zákon uspokojuje s nižšou mierou dôkazu - osvedčením rozhodujúcich skutočností - čo však súčasne, vzhľadom na odlišnosť zákonodarcom použitých pojmov, zároveň logicky zdôrazňuje potrebu rozlišovania osvedčenia, ako nižšej miery, a zistenia, ako vyššej miery pravdepodobnosti skutkového stavu). Pri vylúčení oboch krajných polôh (požiadavky absolútnej istoty i obyčajnej prevažujúcej pravdepodobnosti) je tak požadovaná miera dôkazu na preukázanie, resp. zistenie skutkového stavu stanovená (medzi nimi) obvykle požiadavkou praktickej istoty tak, že „súd má považovať za dokázané iba skutočnosti, ktorým na základe slobodného vnútorného presvedčenia prizná hodnotu pravdivosti, teda hodnotu pravdepodobnosti, zodpovedajúcu praktickej istote“ (Macur, J. Postmodernismus a zjišťování skutkového stavu v civilním soudním řízení. Brno: MU, 2001, s. 168-171). Rozhodujúce je teda, aby sudca na základe pred ním vykonaných dôkazov dosiahol vnútorné presvedčenie o pravdivosti tejktovej tvrdenej skutočností na hranici praktickej istoty, ktoré pritom ale, kvôli vylúčeniu svojvôle, musí byť zároveň objektivizované jeho odôvodnením, a to tak, aby odôvodnenie nebolo v rozpore s pravidlami logického myslenia. Okrem požiadavky praktickej istoty sa preto hovorí aj o presvedčení, na základe ktorého sú vylúčené rozumné pochybnosti o pravdivosti nejakej skutočnosti. Ak teda miera dôkazu nejakej skutočnosti, resp. vnútorného presvedčenia sudcu o nej v konaní túto úroveň nedosiahne, nemožno ju považovať za preukázanú, resp. za objasnenú (stav „non liquet“), súd ju nemôže zahrnúť do zisteného skutkového stavu, a pri rozhodovaní na ňu neprihliada.

38. „Ak chce byť žalobca v spore úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok voči žalovanému. O týchto skutočnostiach je povinný poskytnúť tzv. plný dôkaz. To je výraz, ktorým právna teória označuje dôkaznú situáciu, kedy procesná strana v plnej miere, bez akýchkoľvek (pozn. súdu: rozumných) pochybností preukáže svoje skutkové tvrdenie a súd je povinný z týchto skutočností pri svojom rozhodnutí vychádzať. To isté platí aj pre žalovaného

ohľadom skutkových tvrdení, ktoré vznesie v rámci obrany voči žalobnému návrhu a ktoré odôvodňujú ním uplatnenú námietku. Uplatnenie námietky odporcu treba odlišovať od jeho obrany založenej na predložení protidôkazu. Za protidôkaz právna teória považuje dôkaz, ktorý vyvracia, resp. spochybňuje tvrdenia protistrany, nezakladá sa na nových skutočnostiach (ako námietka), ale na vyvrátení prípadne spochybnení skutkových tvrdení, na základe ktorých zakladá svoj nárok protistrana. Vzhľadom na to, že v civilnom práve Slovenskej republiky platí princíp voľného hodnotenia dôkazov, závisí od úvahy súdu, či žalobca poskytol plný dôkaz o skutočnostiach, na ktorých zakladá svoj nárok, alebo či žalovaný poskytol plný dôkaz o skutočnostiach zakladajúcich námietku. To isté platí aj pri hodnotení protidôkazu, pričom by sa malo uplatňovať pravidlo, že ak jedna strana v dôsledku predloženia protidôkazu úspešne vyvráti alebo spochybní tvrdenie protistrany, nemôže súd považovať takéto tvrdenie vo svojom rozhodnutí za dokázané“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2010, sp. zn. 5 Obo 52/2010).

39. V danom prípade pritom vyššie uvedené tvrdenia žalobkyne o správaní obdarovaných odôvodňujúcom podľa nej jej právo požadovať vrátenie daru, a o jeho riadnom a včasnom uplatnení (z týchto dôvodov), v konaní konkrétne a dostatočne preukázané neboli. Vzhľadom na protichodné tvrdenia a dôkazy vykonané dokazovanie neumožňovalo urobiť si jednoznačný úsudok o tom, či došlo ku takému správaniu obdarovaných vymedzenému v žalobe tak, ako to tvrdila žalobkyňa, a preto súd túto žalobu na základe pravidiel o dôkaznom bremene (pre jeho neunesenie) ako nedôvodnú zamietol.

40. Okrem toho, aj keby tieto skutočnosti boli preukázané, vzhľadom na ich charakter a zrejme okolnosti týchto prípadov, a to aj s poukazom na absenciu konkrétneho tvrdenia akýchkoľvek ďalších rozhodujúcich skutočností (podrobností) odôvodňujúcich hodnotenie ich intenzity (ako správania hrubo porušujúceho dobré mravy), by ich podľa názoru súdu ani nebolo možné považovať za dôvod na vrátenie daru, nakoľko prosté privolanie hliadky polície (na zabezpečenie poriadku) pri vzájomnej výmene názorov počas zamerania spoločného pozemku podľa názoru súdu v žiadnom prípade nie je možné považovať za správanie obdarovaného, ktoré by hrubo porušovalo dobré mravy, a to dokonca až v takej intenzite, ktorá by odôvodňovala vrátenie daru. Obdobne tak ani údajné eventuálne (nepreukázané) vyjadrenie žalovanej v 2. rade (vzhľadom na kontext situácie a nedostatok vysvetlenia akýchkoľvek jeho súvislostí a závažnosti zrejme iba metaforické) o „zabití“ sestry žalobkyne rodinou žalobkyne, prednesené (podľa zápisnice o trestnom oznámení P. Y. zo dňa 25.7.2011, vid' č.l. 124 súdneho spisu) bez ďalších podstatných súvislostí a konkrétnych obvinení pri vzájomnom slovnom konflikte (po slovnom útoku syna žalobkyne na žalovanú v 2. rade „či sa nehanbia za to, že nedali urobiť dátum úmrtia na náhrobný kameň tete V., nakoľko je to už 10 rokov od kedy umrela, a oni zobrali jej vkladnú knižku s jej peniazmi“), v údajnom znení „Šak vy ste ju zabili ...“, vyslovené navyše (v prípade pravdivosti tvrdení dcéry žalobkyne) zrejme v úzkom (obmedzenom) okruhu osôb pri obojstranne emociálnom rozhovore o spôsobe užívania či vyporiadania inej spoločnej nehnuteľnosti, by nebolo možné považovať za správanie tak hrubo porušujúce dobré mravy (v takej intenzite), že by to spravodlivo odôvodňovalo tak vážny a výnimočný zásah do právnej istoty a neodvolateľnosti darovania, akým právo na vrátenie daru nepochybne je. „Odvolanie darovania je výnimkou zo zásady neodvolateľnosti darovania. Darovanie sa uskutočňuje na základe zmluvnej viazanosti strán a jednostranné zrušenie zmluvných záväzkov má vždy výnimočnú povahu.“ (in: Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 ? 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 2213) „Právne vzťahy založené prevodom vlastníctva darovacou zmluvou zakladajú právny stav, ktorý má právnu istotu, a požíva právnu ochranu s tým, že záväznosť z toho vyplývajúcu zmluvne strany na seba zobrali samy a dobrovoľne. K narušeniu tohto stavu tak už nemôže dôjsť zo svojevôle darcu“ (R 61/1997).

41. A napokon treba uviesť, že súd mal pochybnosti, tak ako je to naznačené už vyššie, aj o procesnej opodstatnenosti a správnosti formulácie žalobného návrhu, ktorý žalobkyňa zvolila na ochranu jej údajných práv v tomto konkrétnom prípade.

42. Podľa § 131 CSP žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

43. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností (povinnosť tvrdenia), označenie dôkazov na ich preukázanie (dôkazná povinnosť) a žalobný návrh.

44. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

45. Podľa § 216 ods. 2 CSP súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu

46. V návrhovom konaní je výlučne na žalobcovi a jeho zodpovednosti čoho (akého práva) a na základe akých skutočností sa v súdnom konaní domáha. V zmysle ustanovenia § 132 ods. 1 CSP musí žalobca v žalobe pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia), teda vymedziť skutkové okolnosti, ktoré majú byť podkladom rozhodnutia, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť), a uviesť žalobný návrh. Žalobným návrhom je súd viazaný. Žalobca teda procesne zodpovedá za to čo a prečo žaluje, a za výber a formuláciu procesných prostriedkov. Je preto zásadne vecou toho, kto navrhuje začatie konania, aby žalobu prispôbil po stránke formulačnej a obsahovej § 132 ods. 1 CSP.

47. Najdôležitejšou obsahovou náležitosťou žaloby je žalobný návrh (petit). V ňom žalobca uvádza, ako by podľa jeho želania mal súd rozhodnúť, resp. ako by mal znieť výrok jeho rozsudku. Ním zároveň stanovuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho, o čom a ako má rozhodnúť. Pretože v podstate ide o návrh súdneho výroku, kladie zákon na formuláciu petitu určité požiadavky, rešpektovaním ktorých sa zabezpečuje presnosť a určitosť výrokov rozsudkov.

48. „Všeobecným predpokladom, aby súd žalobe (akéhokoľvek druhu) vyhovel, je právny záujem žalobcu, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok pre neho po právnej stránke významný, čiže užitočný (aby mal zmysel). Pri niektorých druhoch žalôb je právny záujem žalobcu inherentný. Napríklad pri žalobe na plnenie plátí, že ak žalobca tvrdí, že žalovaný mu niečo dlží (že porušuje právnu povinnosť), potom je samozrejmé, že žalobca má právny záujem na získaní rozsudku (exekučného titulu). Skutkové a právne zistenie súdu, že žaloba je dôvodná (že žalovaný porušuje právnu povinnosť) už ipso facto znamená, že právny záujem žalobcu je daný.“ (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 500). Je pritom zrejmé, že právny záujem môže byť iba na takom rozhodnutí, ktoré je právne významné, určité, vykonateľné, a vytvárajúce tak pevný základ právneho vzťahu, resp. spôsobilé riešiť právne spory medzi stranami v čase vyhlásenia rozsudku, a zároveň súdna ochrana ohrozeného alebo porušeného práva je potrebná, a nie je možné ju dosiahnuť iným vhodným spôsobom. Inými slovami, podmienkou procesnej prípustnosti a opodstatnenosti žaloby je existencia právneho záujmu na požadovanom rozhodnutí, ktorý sa viaže na konkrétny petit a súvisí s otázkou, či tento petit zodpovedá povahe a obsahu príslušného právneho vzťahu, a či sa rozhodnutím podľa daného petitu dosiahne súdna ochrana ohrozeného alebo porušeného práva (účel), ku ktorému má žaloba slúžiť (§ 131 CSP), čo súvisí aj s otázkou vhodnosti a správnosti žalobcom zvoleného petitu, t.j. či tento petit zodpovedá povahe a obsahu príslušného právneho vzťahu. Rozhodné je teda aj to, či sa rozhodnutím podľa daného petitu dosiahne potrebná a účelná ochrana v spore medzi stranami v čase vyhlásenia rozsudku.

49. „Nárok na vrátenie daru je potrebné na súde uplatniť so zreteľom k tomu, čo bolo predmetom darovacej zmluvy. Najčastejšie pôjde o vlastnícku žalobu či o žalobu z bezdôvodného obohatenia, prípadne o žalobu na určenie vlastníckeho práva darcu k veci, ktoré sa obnovilo. ... Pri žalobe na plnenie je potrebné pri formulácii žalobného petitu (a teda aj pri formulácii výroku rozsudku) pamätať na vzťah k možnému výkonu rozhodnutia.“ (in: Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektív Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 1800). „Pri voľbe formy, ktorou sa darca na súde môže domáhať reštitúcie pôvodného stavu, je potrebné vychádzať z konkrétnej situácie. Ak sa jedná o nehnuteľnosť, možno v prípadoch, keď obdarovaný ďalej nehnuteľnosťou disponuje, užíva ju, podávať žalobu na vypratanie; ak však žalovaný predmetnú nehnuteľnosť už vypratá (pozn. tunajšieho súdu: alebo aj v prípade ak ako spoluvlastník tak zatiaľ povinný urobiť nie je, teda takáto žaloba nie je prípustná či opodstatnená z iných dôvodov), darca má v takom prípade naliehavý právny záujem domáhať sa žalobou na určenie, že je vlastníkom darovanej nehnuteľnosti“ (KS v Brne sp. zn. 20 Co 72/1995, uverejnený v časopise Soudní rozhledy 1998, č 9).

50. V danom prípade sa žalobkyňa domáha, okrem splnenia povinnosti vydať jej finančnú náhradu, rozhodnutia o splnení povinnosti žalovaných spoločne a nerozdielne „vydať“ jej v žalobe označené nehnuteľnosti „vo výške“ 1 nehnuteľností. Táto žaloba však nezodpovedá povahe a obsahu ňou prezentovaného právneho vzťahu. V danom prípade totiž podľa petitu nepochybne nejde o žalobu

na určenie (vlastníckeho práva), ale o žalobu na vypratanie či uchopenie držby. Zo skutočností uvedených žalobkyňou však vyplýva, že žalobkyňa sa necíti (a ani nemôže) byť výlučným vlastníkom v žalobe označených nehnuteľností (ktoré pred darovaním jej podielu žalovaným boli v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, a boli by tak, aj v prípade oprávnenosti jej požiadavky na vrátenie daru, opätovne v podielovom spoluvlastníctve strán sporu), a nie je tak bez ďalšieho ani oprávnená vylučovať žalovaných z užívania týchto nehnuteľností alebo ich častí. V nadväznosti na jej petit (žalobnú žiadosť) pritom nie je zrejmé ani to, ktorú konkrétnu časť označených nehnuteľností, ako a na základe čoho, by jej žalovaní mali vydať, a žaloba tak aj z toho pohľadu dôvodná nie je. Javí sa teda, že požadovaný výrok nezodpovedá konkrétnej situácii, vyvoláva pochybnosti o jeho potrebnosti a možnosti jeho výkonu, nie je tak spôsobilý zabezpečiť konkrétnu, potrebnú, určitú, zrozumiteľnú a vykonateľnú súdnu ochranu žiadnemu konkrétne ohrozenému alebo porušenému právu žalobkyne (nie je spôsobilý byť ani predmetom zápisu do katastra nehnuteľností), a predložená žaloba (ktorej podstatou je súd viazaný a prekročiť a zmeniť ju nemôže) tak aj z tohto dôvodu procesne opodstatnená nie je.

51. Zo všetkých týchto dôvodov preto súd túto žalobu, a to teda jednak pre premlčanie práva na vrátenie daru (odôvodňovaného skutočnosťami, ktoré mali nastať viac ako 3 roky pred žiadosťou o vrátenie daru a podaním žaloby), ako aj pre neunesenie dôkazného bremena k ďalším neskorším skutočnostiam, ktorými bolo odôvodňované, absenciu ich hrubej závažnosti (nedostatok hmotnoprávnej relevancie) pre právo na vrátenie daru, ako aj procesnú neopodstatnenosť (nevhodnosť) jej formulácie, ako nedôvodnú zamietol.

52. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, v spojení s ust. podľa § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

53. Žalovaní boli v konaní úspešní v celom rozsahu, ich úspech však napokon v podstatnej časti vychádzal aj z námietky premlčania, ktorú žalovaná strana prvý krát uplatnila až pri svojom poslednom (doterajšom) úkone (na poslednom pojednávaní), čo súd analogicky (čl. 4 CSP) obdobne ako v zmysle bývalého ust. § 150 ods. 1 O.s.p. (podľa ktorého súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadal na to, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol rozhodujúce skutočnosti pri prvom úkone, ktorý mu patril), ako aj s prihliadnutím na vzájomné vzťahy strán sporu (v snahe o aspoň čiastočné zmiernenie vzájomných útokov a napätia medzi nimi) hodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré im náhradu (doterajších) trov tohto konania nepriznal.

54. Súd však považuje za potrebné zdôrazniť, že táto úvaha o trovách konania má podľa názoru súdu miesto len vo vzťahu k doterajším trovám tohto konania, keďže každá zo strán, ktorá realizuje kroky v občianskom súdnom konaní, by mala podľa všetkých okolností, a aj podľa doterajšieho priebehu konania a vyjadrení protistrany (dôležitá námietka premlčania už uplatnená bola) zvážiť aj jeho ďalšie (zbytočné) predlžovanie, a preto by mala znášať aj prípadné ďalšie dôsledky s tým spojené (plynúce z jej prípadného ďalšieho procesného neúspechu v tomto konaní) spočívajúce v náhrade ďalších trov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.